

Supersubjekt a subsubjekty

O super-subjektu můžeme mluvit jen ve smyslu relativním, tj. ve vztahu k sub-subjektům, tj. subjektům nižší úrovně, které se vzdaly něčeho ze své samostatnosti a svébytnosti. Tak kupříkladu tělo živočicha (celého) je super-subjektem ve vztahu nejen k tělesným orgánům (které nikdy nebo přinejmenším dlouhé věky samostatnými subjekty nebyly), ale i k jednotlivým buňkám, které si svou povahu subjektů (byť zapojených do širších vnitřně integrovaných kontextů) někdy méně, někdy více zachovávají. Vztahy mezi sub-subjekty a příslušnými super-subjekty jsou značně různorodé, ale obvykle nemáme (v případě živočichů, zejména vyšších živočichů) s posouzením, zda jde vskutku o supersubjekt vnitřně sjednocený a nikoli pouhou symbiózu různých subjektů, žádné nesnáze. Složitost a jistá nepřehlednost vzniká jednak na nejnižších úrovních (u jednobuněčných), ale v řadě případů i u rostlin. Zejména v případě nižších rostlin nesmíme zaměňovat vnitřní sjednocenost organismu s jeho genofondem (genetickým vybavením). Některé houby ve formě podhoubí se třeba vegetativně postupně dál rozrůstají na mnohametrovém (až i kilometrovém) území lesa, ale původní jejich „střed“ už dávno uhynul; podobně můžeme vegetativně množit oddělky některých rostlin (eventuelně za pomoci roubů), jejichž genetická výbava se přitom nijak významně nezmění, i když pak fakticky jde o různé rostlinné subjekty (třeba různé jednotlivé stromy). Takže vztahy mezi supersubjekty a různými jejich subsložkami jsou velice rozmanité; popis této rozmanitosti i jednotlivých méněčetných podob („výjimek“) musí být odborně zkoumány a nikoli rozvrhovány od filosofického stolu. Přesto je třeba důsledně trvat na tom, že skupiny subjektů, jako jsou stáda, hejna, ale i skupiny lidí až davy atd. nelze považovat za supersubjekty, a to i když jde někdy o velmi pozoruhodnou souhru aktivit. Pokud máme legitimně mluvit o nějakém supersubjektu, pak vždy pouze v případě, že tento supersubjekt je skutečným subjektem niterně sjednoceným (integrovaným).

(Písek, 130301-1.)